

СОЦІАЛЬНІ НЕРІВНОСТІ У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ ТА МЕХАНІЗМИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

(Галєва К. А., здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Савельчук І. Б., докторка педагогічних наук, професорка)
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

В Україні питання соціальної нерівності у сфері трудових відносин є досить актуальним. Трудова діяльність населення приносить дохід, зменшує ризики бідності та соціального виключення. Проте, залучення до ринку праці має негативні ефекти у вигляді різних проявів соціальної нерівності, що характеризує нерівномірний розподіл (грошей, влади, освіти і престижу) між різними верствами населення. Це призводить до зниження якості життя населення, соціального самопочуття, і як наслідок підвищення ризику маргіналізації.

Реалізація основних напрямів соціальної політики у сфері зайнятості можлива через здійснення заходів щодо працевлаштування, сприяння перепідготовці, професійній підготовці, підвищенню кваліфікації незайнятого населення, розвитку підприємництва й соціального підприємництва, індивідуальної трудової діяльності, самозайнятості [3, с. 411]. Соціальні нерівності у сфері зайнятості можуть виникати з багатьох причин та обмежувати доступ до роботи та кар'єрного росту, а саме:

- Гендерна нерівність: жінки можуть мати нижчі зарплати, ніж чоловіки та менші можливості просування у посадах у тих самих професіях.

- Недостатня освіта та кваліфікація: люди з низьким рівнем освіти чи кваліфікації, обмежені у можливості отримати достатньо оплачувану роботу.

- Нерівний доступ до ринку праці: деякі люди мають обмежений доступ до ринку праці через місце свого проживання, фізичні обмеження або інші чинники.

- Економічна нестабільність: може призводити до зростання безробіття та недостатньої зайнятості населення.

Усе це несе за собою серйозні наслідки та потребує застосування заходів задля подолання негативного впливу виникнення соціальних нерівностей у сфері зайнятості. Через стереотипи вразливі категорії населення (молодь, жінки, що виховують дитину, особи з особливими потребами, люди передпенсійного та пенсійного віку) мають менше можливостей на ринку праці. При цьому, особливо гостро відчуються труднощі щодо професійного зростання та розвитку кар'єри для кожної людини працездатного віку. Соціальна робота в сфері зайнятості спрямована на забезпечення конкурентоспроможності на ринку праці усіх категорій населення, які мотивовані та готові до перенавчання й підвищення кваліфікації.

Соціально-економічні умови розвитку суспільства впливають на зниження соціальної відповідальності держави, зростання бідності, порушення соціально-економічних і трудових прав працюючого населення, що у свою чергу свідчить про необхідність створення нової моделі нормативно-правового регулювання соціальних нерівностей [1].

Серед механізмів, які допоможуть подолати соціальні нерівності у сфері зайнятості є такі, які спрямовані на задоволення інтересів та потреб кожної людини (табл.1.).

Таблиця 1.

Механізми щодо подолання соціальних нерівностей у сфері зайнятості

Назва механізмів	Характеристика їх дії в сфері занятості
Впровадження законодавчих заходів	забезпечать рівні можливості на роботі для всіх груп населення, що включатиме заборону дискримінації за різними характеристиками, захист прав на зайнятість та отримання зарплати
Запровадження соціальних програм	надаватимуть навчання чи перекваліфікацію для людей, які мають менші можливості для зайнятості
Проведення науково-дослідницьких проєктів	допомога у розумінні проблеми соціальних нерівностей і визначення ефективних способів їх подолання

Так, впровадження цих механізмів повинно забезпечити рівні можливості на ринку праці для всіх груп населення, надати розширення можливостей для навчання та перекваліфікації для людей, які мають менші можливості для зайнятості. При цьому, важливим стає налагодження взаємодії та визначення ефективних способів співпраці соціальних та освітніх установ, центрів зайнятості, громадських організацій, органів місцевого самоврядування та бізнес-орієнтованих структур [2].

Отже, у сфері зайнятості досить поширене виникнення різноманітних соціальних нерівностей, що може мати серйозні наслідки для економічно активного населення. Необхідним стає здійснення соціальної роботи в сфері зайнятості та впровадження заходів нормативно-правового регулювання й механізмів для їх подолання на законодавчому та соціальному рівнях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Найда І. В. Особливості нормативно-правового регулювання соціального розвитку в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал. Електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету*. 2020. № 6. С. 144-146.
2. Савельчук І. Б. Сутнісні й змістові характеристики становлення теорії та практики соціальної роботи. *Social Work & Education*. Vol. 7, No. 4. TernopilAberdeen, 2020. pp. 436-451. DOI: <https://doi.org/10.25128/2520-6230.20.4.3>.
3. Соціальна робота у сфері зайнятості населення: навчальний посібник для студентів спеціальності соціальна робота / за ред. В.В. Харабет, А.І. Андрющенко, В.М. Ніколаєвського. Маріуполь: Новий світ, 2012. 568 с.